

Szczegółowy przedmiotowy system oceniania do podręcznika *Słowa z uśmiechem* kl. 6

KRYTERIA SZCZEGÓŁOWE

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
Rozdział 1. Światy wyobraźni					
„Słowa na cenzurowanym”. Rafał Kosik, <i>Felix, Net i Nika</i> oraz <i>Pałac Snów</i> (fragmenty)	- rozpoznaje bohaterów powieści - formułuje pytania na wskazany temat - konfrontuje sytuacje z tekstu z własnymi doświadczeniami - zna pojęcie <i>fikcja literacka</i> - wypowiada się na temat poprawności języka w życiu codziennym	- prezentuje bohaterów - buduje zróżnicowane pytania - opisuje reakcje bohaterów - dostrzega fikcyjny charakter świata przedstawionego w utworze - uczestniczy w dyskusji na temat wyrazów obcych i zapożyczonych	- uzasadnia swoją opinię na temat bohatera właściwie dobranymi argumentami - wykorzystuje informacje z tekstu do tworzenia pytań - objaśnia założenia projektu przedstawionego w tekście - wyjaśnia, na czym polega fikcja realistyczna - dobiera trafne argumenty w dyskusji	- ocenia predyspozycje bohatera do pełnienia funkcji społecznej - tworzy uporządkowany zestaw pytań - ocenia założenia projektu przedstawionego w utworze - odwołuje się w dyskusji do przykładów użycia języka w mediach	- wyraża opinię na temat obecności w języku wyrazów obcych i zapożyczonych, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska - komentuje sytuacje przedstawione w utworze, odwołując się do ogólnie przyjętych norm życia społecznego
„Określi, kule i trójkąty... Ortograficzna strefa	wyszukuje wyrazy z ó i u w zestawie ortogramów zawartych	stosuje zasady ortograficzne do poprawnego zapisu	zapisuje poprawnie większość wyrazów z ó i u w zestawie	zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z ó i u w zestawie	przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania

AUTORZY: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
tajemnic”. Pisownia wyrazów z ó i u	w ćwiczeniach - zna zasady pisowni ó i u, stara się je stosować - korzysta ze słownika ortograficznego	wyrazów z ó i u	ortogramów zawartych w ćwiczeniach	ortogramów zawartych w ćwiczeniach	zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni ó i u
„Dziwne postacie z czasownikiem poznacie”. Powtórzenie wiadomości o czasowniku	- rozpoznaje czasownik wśród innych części mowy - rozpoznaje w tekście formy liczb, czasów, osób, rodzajów gramatycznych czasownika - rozpoznaje nieosobowe formy czasownika - rozpoznaje niektóre czasowniki dokonane i niedokonane - wskazuje w tekście czasowniki w stronie czynnej i w stronie biernej	- tworzy formy liczby pojedynczej i mnogiej czasownika - tworzy formy różnych czasów czasownika - odmienia czasowniki przez osoby i rodzaje - wskazuje w tekście bezokoliczniki oraz formy nieosobowe zakończone na -no, -to - poprawnie stosuje formy czasowników dokonanych i niedokonanych w różnych czasach - zna pojęcia <i>czasowniki przechodnie</i> i <i>czasowniki nieprzechodnie</i>	- przekształca formy osobowe czasowników na bezokoliczniki i odwrotnie odpowiednio do przyjętego celu - przekształca formy osobowe czasowników na formy nieosobowe zakończone na -no, -to i odwrotnie odpowiednio do przyjętego celu - poprawnie i celowo używa czasowników dokonanych i niedokonanych - odróżnia czasowniki przechodnie od nieprzechodnich - poprawnie i celowo	- stosuje poprawnie i celowo różne formy gramatyczne czasowników - funkcjonalnie stosuje czasowniki dokonane i niedokonane w swoich wypowiedziach - używa form strony biernej i czynnej czasownika dla uzyskania jednoznaczności treści wypowiedzi	twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia i odmiany czasowników oraz zasad ich pisowni

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
			stosuje formy strony czynnej i biernej czasownika		
„Co za czasy! Co za obyczaje!”. Dialog – rady dla piszących. Maria Krüger, <i>Godzina pąsowej róży</i> (fragmenty)	• prezentuje krótko bohaterkę tekstu • wyszukuje w tekście informacje na temat dawnej szkoły • wskazuje w tekście kwestie bohaterów i słowa narratora • podaje przykłady uzupełnień dialogowych z tekstu • zna funkcje znaków interpunkcyjnych w zapisie rozmowy • przy niewielkim wsparciu nauczyciela zapisuje dialog	• opisuje miejsce na podstawie ilustracji i fotografii • omawia różnice między szkołą dawną i współczesną • zna funkcje dialogu w tekście literackim • rozpoznaje uczucia na podstawie niewerbalnych środków komunikowania się • zapisuje dialog, korzystając z rad zmieszczonych w podręczniku	• omawia różne elementy świata przedstawionego • wyraża opinię o szkole w różnych epokach • wyszukuje w wypowiedziach dialogowych elementy charakterystyki pośredniej • używa właściwych środków językowych do nazwania różnych uczuć • zapisuje poprawnie dialog, używając właściwych znaków interpunkcyjnych i odpowiednich uzupełnień dialogowych	• w opisie bohatera uwzględnia wnioski wyciągnięte z przedstawionych zdarzeń • przytacza argumenty na poparcie swojej opinii o szkole • analizuje informacje zawarte w wypowiedziach dialogowych • rozpoznaje różne informacje zawarte w uzupełnieniach dialogowych • zapisuje dialog, używając różnorodnych uzupełnień dialogowych	• redaguje bezbłędny językowo dialog – oryginalny pod względem treści i stylu
„Od myślenia głowa nie boli”. Trudne formy czasowników	• zna zasady odmiany czasowników oznaczających ruch, typu	• stosuje zasady odmiany czasowników oznaczających ruch, typu	• poprawnie używa większości czasowników oznaczających ruch, typu	• poprawnie używa czasowniki oznaczające ruch, typu <i>ić</i>, w czasie	• poprawnie używa w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	<i>iść</i> , w czasie przeszłym i stara się je stosować - zna zasady pisowni <i>nie</i> z czasownikami i stara się je stosować - dostrzega trudności ortograficzne w zakresie pisowni zakończeń bezokoliczników - dostrzega trudności w odmianie wybranych czasowników użytych w ćwiczeniach	<i>iść</i> , w czasie przeszłym - stosuje zasady pisowni <i>nie</i> z czasownikami - zna zasady pisowni <i>-źć</i>, <i>-ść</i>, <i>-qć</i> w zakończeniach bezokolicznika i stara się je stosować - poprawnie odmienia większość czasowników użytych w ćwiczeniach	<i>iść</i> , w czasie przeszłym - stosuje zasady pisowni <i>-źć</i>, <i>-ść</i>, <i>-qć</i> w zapisie zakończeń bezokolicznika - poprawnie odmienia czasowniki użyte w ćwiczeniach	przeszłym - poprawnie zapisuje zakończenia bezokolicznika - korzysta ze słownika poprawnej polszczyzny w celu ustalenia poprawności językowej trudnych form czasowników	trudnych form czasowników w czasie przeszłym sprawnie posługuje się słownikiem poprawnej polszczyzny
„Pieśń ujdzie cało”. Opowiadanie z dialogiem – rady dla piszących. Dorota Terakowska, <i>Córka Czarownicy</i> (fragmenty)	- odpowiada na pytania dotyczące elementów świata przedstawionego - przygotowuje plan kilku obrazów filmowych dokumentujących jedną z przygód - zna pojęcie <i>literatura fantasy</i> - zapisuje prosty dialog - przy niewielkim wsparciu	- podaje najistotniejsze informacje na temat bohaterów, uwzględnia je w treści ogłoszenia - posługuje się ze zrozumieniem terminami <i>plener</i>, <i>kadr</i> - wskazuje elementy fantastyczne w omawianym tekście - redaguje krótkie	- objaśnia, na czym polega zło wyrządzane przez najeźdźców - formułuje precyzyjne wskazówki na temat elementów scenografii - interpretuje słowa pieśni - redaguje opowiadanie z dialogiem i elementami opisu	- określa relacje łączące bohaterki i uzasadnia swoje zdanie - wykorzystuje wiedzę na temat tworzywa filmowego w analizie tekstu powieści - objaśnia znaczenie pieśni w kontekście powieściowych zdarzeń - redaguje rozbudowane,	- wypowiada się na temat problematyki tekstu, odwołując się do cech gatunkowych literatury fantasy - redaguje bezbłędne językowo i kompozycyjnie opowiadanie z dialogiem – oryginalne pod względem treści i stylu

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	nauczyciela pisze opowiadanie z dialogiem	opowiadanie z dialogiem, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku		poprawne językowo, stylistycznie i kompozycyjnie opowiadanie z dialogiem i elementami opisu	
„Gdyby babcia miała wąsy... Nie jest tak źle. Zastanów się”. Tryby czasowników	- rozpoznaje formy trybu oznajmującego, rozkazującego i przypuszczającego - zna zasady akcentowania wyrazów w formie trybu przypuszczającego	- tworzy formy trybu oznajmującego, rozkazującego i przypuszczającego - stara się stosować zasady akcentowania wyrazów w formie trybu przypuszczającego	- przekształca zdania, wykorzystując różne formy trybu czasownika - poprawnie akcentuje większość czasowników w formie trybu przypuszczającego	- funkcjonalnie stosuje różne formy trybu czasownika w swoich wypowiedziach - poprawnie akcentuje czasowniki w formie trybu przypuszczającego	wykorzystuje twórczo i funkcjonalnie zdobytą wiedzę na temat trybów czasownika
„To się wie...”. Konstrukcje z zaimkiem zwrotnym <i>się</i>	- rozpoznaje w zdaniach zaimek zwrotny <i>się</i> - zna konstrukcje językowe z zaimkiem zwrotnym <i>się</i>	stosuje formy zaimka zwrotnego <i>się</i> w sytuacjach typowych	- opisuje różnice między czasownikami z zaimkiem <i>się</i> i bez niego - poprawnie stosuje zaimek zwrotny <i>się</i>	omawia funkcje zaimka zwrotnego <i>się</i> w różnych konstrukcjach składniowych	używa funkcjonalnie czasowników z zaimkiem zwrotnym <i>się</i> w sytuacjach nietypowych
„Gdyby nie było marzeń...”. Pisownia części -bym, -byś, -by, -byśmy, -byście	wyszukuje wyrazy z częstkami -bym, -byś, -by, -byśmy, -byście w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	zna zasady dotyczące łącznej i rozdzielnej pisowni części -bym, -byś, -by, -byśmy, -byście i stara się je stosować	stosuje zasady łącznej i rozdzielnej pisowni części -bym, -byś, -by, -byśmy, -byście w zestawie ortogramów	poprawnie zapisuje części -bym, -byś -by, -byśmy, -byście w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	- dostrzega trudności ortograficzne w zakresie łącznej i rozdzielnej pisowni części -bym, -byś, -by, -byśmy, -byście - korzysta ze słownika ortograficznego		zawartych w ćwiczeniach		ortograficzną w zakresie pisowni części -bym, -byś, -by, -byśmy, -byście
„Komu tygrys, komu?... bo idę do domu”. Jean-Pierre Davidts, <i>Mały Książę odnaleziony</i> (fragmenty)	- zna pojęcie <i>reklama</i> - wie, czym jest slogan reklamowy i rozumie jego funkcję - odczytuje intencje wypowiedzi reklamowej - czyta rady dla piszących tekst o charakterze perswazyjnym	- odróżnia informacje od wypowiedzi oceniających - odczytuje znaczenie wybranych haseł reklamowych - rozpoznaje niektóre środki językowe występujące w wypowiedziach reklamowych - tworzy prosty tekst o charakterze reklamowym, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku	- używa ze zrozumieniem i we właściwym kontekście słowa <i>reklama</i> - rozpoznaje przysłowia i związki frazeologiczne w hasłach reklamowych - zna środki językowe występujące w wypowiedziach reklamowych - tworzy poprawny językowo i stylistycznie tekst o charakterze reklamowym	- operuje słownictwem związanym z reklamą - rozpoznaje aluzje literackie w hasłach reklamowych - określa funkcję różnych środków językowych w wypowiedziach o charakterze perswazyjnym - używa w tekście o charakterze reklamowym bogatego języka i ciekawych rozwiązań graficznych	- redaguje bezbłędny językowo tekst o charakterze reklamowym – oryginalny pod względem treści i stylu - tworzy slogany reklamowe, wykorzystując swobodnie konteksty kulturowe
„W galaktycznych przestworzach”.	określa na schemacie czas życia i twórczości autora	opisuje tytułowych bohaterów komiksu	opisuje miejsca akcji poszczególnych	zwraca uwagę w prezentacji bohaterów	tworzy scenariusz filmowy w konwencji s.f. –

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
Janusz Christa, <i>Kajtek i Koko w kosmosie</i> (fragmenty)	oraz czas zdarzeń przedstawionych w komiksie - opowiada o zdarzeniach - zna pojęcie <i>literatura fantastyczno-naukowa</i>	- wskazuje motywy wykorzystane w komiksie - objaśnia pojęcie <i>literatura fantastyczno-naukowa</i>	fragmentów komiksu - określa problematykę utworów komiksowych - wyszukuje w tekście neologizmy - wskazuje rekwizyty charakterystyczne dla s.f.	na ich realistyczny lub fantastyczny charakter - określa funkcję neologizmów - wymyśla dalszy ciąg zdarzeń, utrzymując je w konwencji s.f.	oryginalny pod względem treści i stylu twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat neologizmów i ich funkcji w literaturze s.f. w swoich wypowiedziach na temat świata przedstawionego komiksu
„Rzeczowniki w krainach zwykłych i fantastyki”. Powtórzenie wiadomości o rzeczownikach	- rozpoznaje rzeczownik wśród innych części mowy - rozpoznaje formy liczb, przypadków i rodzajów rzeczownika - zna zasady pisowni rzeczowników własnych i pospolitych i stara się je stosować - wyodrębnia temat i końcówki rzeczownika	- odróżnia rzeczowniki własne od pospolitych - stosuje zasady pisowni rzeczowników własnych i pospolitych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach - zna pojęcia <i>rzeczowniki żywotne</i> i <i>nieżywotne</i> oraz <i>rzeczowniki osobowe</i> i <i>nieosobowe</i> - tworzy poprawne formy przypadków rzeczownika w związkach wyrazowych - wie, od czego zależy	- zapisuje poprawnie większość rzeczowników własnych i pospolitych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach - rozpoznaje rzeczowniki żywotne i nieżywotne - rozpoznaje rzeczowniki osobowe i nieosobowe - określa przypadki rzeczownika wymagane przez podane czasowniki lub przymyki - wykorzystuje wiedzę o tym, że te same	- zapisuje poprawnie rzeczowniki własne i pospolite - stosuje wiedzę o rzeczownikach osobowych i nieosobowych w odmianie rzeczownika - wykorzystuje wiedzę o odmianie rzeczowników w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych - wykorzystuje wiedzę na temat końcówek rzeczownika do	twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia i odmiany rzeczowników oraz zasad ich pisowni

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
		końcówka odmienianego rzeczownika	końcówki mogą wystąpić w różnych przypadkach rzeczownika	poprawnego zapisu wyrazów	
„Gry z konwencją”. Stanisław Lem, <i>Bajka o maszynie cyfrowej, co ze smokiem walczyła</i>	- wyszukuje w tekście informacje dotyczące miejsca akcji - porządkuje zdarzenia w kolejności chronologicznej - wyszukuje w tekście neologizmy - wymienia wybrane cechy klasycznej baśni	- ustala czas akcji - wyszukuje informacje w tekście - wskazuje elementy komizmu w utworze - wymienia większość cech klasycznej baśni	- objaśnia, kim są bohaterowie tekstu, - relacjonuje pojedynek maszyny i człowieka - wyjaśnia inwencję autora w tworzeniu neologizmów - wskazuje podobieństwa oraz różnice między baśnią a utworem Stanisława Lema	- tworzy notatkę encyklopedyczną - używa ze zrozumieniem słowa absurd - formułuje przesłanie utworu	- objaśnia intertekstualny charakter opowiadania - redaguje bezbłędne językowo opowiadanie s.f. inspirowane tekstem baśni – oryginalne pod względem treści i stylu
„W zabawowej poradni językowej”. Nietypowe rzeczowniki	- identyfikuje jako rzeczowniki wyrazy oznaczające rzeczy, które mają cechę określoną za pomocą liczb, np. <i>setka</i>, <i>ósemka</i> - dostarcza trudności w tworzeniu form rzeczowników odmieniających się według odmiennych reguł	- rozpoznaje rzeczowniki oznaczające cechy i nazywające czynności - zna rzeczowniki odmieniające się tylko w liczbie pojedynczej lub tylko w liczbie mnogiej	- odmienia na dwa sposoby rzeczowniki typu <i>oko</i>, <i>ucho</i> – w zależności od znaczenia - tworzy poprawne formy większości rzeczowników o trudnej odmianie, użytych w ćwiczeniach	- wykorzystuje wiedzę o zmianach w temacie w odmianie niektórych rzeczowników - tworzy poprawne formy rzeczowników o trudnej odmianie, użytych w ćwiczeniach	- funkcjonalnie wykorzystuje swoją wiedzę na temat osobliwości w odmianie nietypowych rzeczowników - sprawnie posługuje się słownikiem poprawnej polszczyzny

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Żegluj, żeglarzu!”. Pisownia wyrazów z rz i ż	- wyszukuje wyrazy z rz i ż w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach - zna zasady pisowni rz i ż, stara się je stosować - korzysta ze słownika ortograficznego	stosuje zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z rz i ż	zapisuje poprawnie większość wyrazów z rz i ż w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z rz i ż w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni rz i ż
„Puk, puk, to ja... twoja wyobraźnia...”. Zbigniew Herbert <i>Pudełko zwane wyobraźnią</i>	- wypowiada się na temat tekstu, omawia wrażenia czytelnicze - zna pojęcie <i>adresat wiersza</i> - określa nastrój wiersza	- wymienia czynności kreujące kolejne elementy obrazu poetyckiego - określa osobę mówiącą oraz adresata wiersza - wykorzystuje pozawerbalne środki wyrazu do oddania nastroju w wierszu	- używa funkcjonalnie epitetów w opisie obrazu poetyckiego - opisuje osobę mówiącą i adresata wiersza - objaśnia przenośne znaczenia w wierszu	- przywołuje konteksty literackie w analizie i interpretacji utworu - określa rolę wyobraźni w odbiorze tekstu poetyckiego - wyjaśnia znaczenie obrazów poetyckich	tworzy tekst poetycki inspirowany wierszem Zbigniewa Herberta – oryginalny pod względem treści i formy
„Opisuję i oceniam. Dobre na lepsze zamieniam”. Stopniowanie przymiotników	- rozpoznaje przymiotnik wśród innych części mowy - określa liczbę i rodzaj przymiotników - zna stopnie przymiotnika - stopniuje przymiotniki	- wie, że przymiotnik dopasowuje swoją formę do określanego rzeczownika - określa przypadki przymiotników - wskazuje przymiotniki, niepodlegające	- łączy przymiotniki i rzeczowniki w poprawne związki wyrazowe - stosuje przymiotniki we właściwych kontekstach - objaśnia funkcję stopni przymiotnika	- funkcjonalnie używa związków przymiotnika z rzeczownikiem - prawidłowo stopniuje trudne formy przymiotników	twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia, odmiany i stopniowania przymiotników oraz zasad ich pisowni

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
		stopniowaniu			
„Chaos i harmonia”. Pisownia wyrazów z <i>h</i> i <i>ch</i>	- wyszukuje wyrazy z <i>h</i> i <i>ch</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach - zna zasady pisowni <i>h</i> i <i>ch</i>, stara się je stosować - korzysta ze słownika ortograficznego	stosuje zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z <i>h</i> i <i>ch</i>	zapisuje poprawnie większość wyrazów z <i>h</i> i <i>ch</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z <i>h</i> i <i>ch</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni <i>h</i> i <i>ch</i>
Rozdział 2. Wartości poszukiwane					
„Odkrywanie prawdy o talentach”. Ewangelia wg św. Mateusza <i>Przypowieść o talentach</i>	- czyta uważnie przypowieść - określa cechy i postawy bohaterów przypowieści - wie, że przypowieści nie należy odczytywać tylko na poziomie dosłownym	- odtwarza wydarzenia przedstawione w tekście - ocenia zachowanie pana wobec sług - rozumie znaczenia słów i pojęć: <i>drugie dno</i>, <i>prawdy moralne</i>	- określa nadawcę oraz odbiorcę przypowieści - analizuje problem winy i kary - przyczyna i objaśnia przesłanie przypowieści - określa cechy fabuły przypowieści	- objaśnia znaczenia słowa <i>talent</i> - objaśnia przenośne znaczenia wybranych elementów świata przedstawionego - omawia przesłanie przypowieści w kontekście współczesnym	- omawia problematykę tekstu, odwołując się swobodnie do kontekstów historycznych i kulturowych - w sposób dojrzały i przemyślany komentuje zachowania bohaterów, uwzględniając motywy ich działania
„Ortografia na szklanym ekranie”. Pisownia wyrazów wielką i małą literą	wyszukuje wyrazy pisane wielką i małą literą w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	stosuje zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów wielką i małą	zapisuje poprawnie większość wyrazów wielką i małą literą w zestawie ortogramów zawartych	zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy wielką i małą literą w zestawie ortogramów zawartych	przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	- zna zasady pisowni wyrazów wielką i małą literą, stara się je stosować - korzysta ze słownika ortograficznego	literą	w ćwiczeniach	w ćwiczeniach	z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni wielką i małą literą
„Humorystyczne i bardzo sceptyczne”. Stopniowanie przysłówków	- rozpoznaje przysłówki wśród innych części mowy - rozpoznaje związki przysłówka z czasownikiem - zna stopnie przysłówka - stopniuje przysłówki	- wie, od jakich części mowy tworzone są przysłówki - zestawia przysłówki o przeciwnym znaczeniu - wskazuje przysłówki niepodlegające stopniowaniu	- rozpoznaje związki przysłówka z przymiotnikiem lub przysłówkiem - objaśnia funkcję stopni przysłówka	- rozpoznaje wyrażenia przyimkowe w funkcji przysłówków - funkcjonalnie używa różnych stopni przysłówka w swoich wypowiedziach	twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia i stopniowania przysłówków oraz zasad ich pisowni
„Kto ma uszy do słuchania, niechaj słucha”. Ewangelia według św. Mateusza <i>Przypowieść o siewcy</i>	- czyta uważnie przypowieść - określa cechy i postawy bohaterów przypowieści - wie, że przypowieści nie należy odczytywać tylko na poziomie dosłownym	- odtwarza wydarzenia przedstawione w tekście - rozumie znaczenie pojęcia <i>przesłanie utworu</i>	- określa nadawcę oraz odbiorcę przypowieści - określa cechy fabuły przypowieści - odczytuje podstawowe treści ukryte - przytacza i objaśnia przesłanie przypowieści	- objaśnia przenośne znaczenia wybranych elementów świata przedstawionego - omawia przesłanie przypowieści w kontekście współczesnym	omawia problematykę tekstu, odwołując się swobodnie do kontekstów historycznych i kulturowych
„Mieć olej...	czyta uważnie przypowieść	odtwarza wydarzenia	określa nadawcę oraz	objaśnia przenośne	omawia problematykę

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
w głowie”. Ewangelia według św. Mateusza <i>Przypowieść o pannach roztropnych i nierozsądnych</i>	- określa cechy i postawy bohaterów przypowieści - wie, że przypowieści nie należy odczytywać tylko na poziomie dosłownym	przedstawione w tekście zna cechy przypowieści jako gatunku literackiego	odbiorcę przypowieści - określa cechy fabuły przypowieści - odczytuje podstawowe treści ukryte - przytacza i objaśnia przesłanie przypowieści - wskazuje w tekście cechy gatunkowe	znaczenia wybranych elementów świata przedstawionego - omawia przesłanie przypowieści w kontekście współczesnym - wyjaśnia, na czym polega uniwersalny charakter utworu	tekstu, odwołując się swobodnie do kontekstów historycznych i kulturowych w sposób dojrzały i przemyślany komentuje zachowania bohaterów, uwzględniając motywy ich działania
„Opowieść z podwójnym dnem”. Ewangelia według św. Łukasza <i>Przypowieść o miłosiernym Samarytaninie</i>	- czyta uważnie przypowieść - określa cechy i postawy bohaterów przypowieści - wie, że przypowieści nie należy odczytywać tylko na poziomie dosłownym	- odtworza wydarzenia przedstawione w tekście - ocenia zachowanie bohaterów	- określa nadawcę, odbiorcę oraz cechy fabuły przypowieści - ocenia postawy bohaterów - przytacza i objaśnia przesłanie przypowieści	- objaśnia przenośne znaczenia elementów świata przedstawionego - omawia przesłanie przypowieści w kontekście współczesnym - objaśnia współczesne znaczenie słowa <i>samarytanin</i>	- omawia problematykę tekstu, odwołując się swobodnie do kontekstów historycznych i kulturowych - w sposób dojrzały i przemyślany komentuje zachowania bohaterów, uwzględniając motywy ich działania
„Błądzić jest rzeczą ludzką”. Ewangelia według św. Łukasza <i>Przypowieść o synu marnotrawnym</i>	- czyta uważnie przypowieść - określa cechy i postawy bohaterów przypowieści - wie, że przypowieści nie należy odczytywać tylko na	- odtworza wydarzenia przedstawione w tekście - ocenia zachowanie syna marnotrawnego, starszego brata i ojca	- opisuje i ocenia postawy bohaterów przypowieści - przytacza i objaśnia przesłanie przypowieści - określa cechy fabuły	- objaśnia symboliczne znaczenia elementów świata przedstawionego - omawia przesłanie przypowieści w kontekście	omawia problematykę tekstu, odwołując się swobodnie do kontekstów historycznych i kulturowych

AUTORZY: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	poziomie dosłownym	zapoznaje się z pojęciem <i>symbol</i>	przypowieści rozumie znaczenie pojęcia <i>symbol</i>	współczesnym bierze udział w dyskusji na temat wybaczenia	- w sposób dojrzały i przemyślany komentuje zachowania bohaterów, uwzględniając motywy ich działania - prowadzi dyskusję
„W muzealnej sali liczbom miejsce dali”. Typy liczebników	- rozpoznaje liczebniki wśród innych części mowy - odróżnia liczebniki główne od porządkowych	- wykorzystuje wiedzę o zależności form liczebnika od form określanego rzeczownika - rozpoznaje liczebniki zbiorowe, ułamkowe i nieokreślone	- wykorzystuje wiedzę na temat zależności form czasownika w roli orzeczenia od niektórych liczebników określających podmiot - stosuje prawidłowe formy liczebników	- używa poprawnych form liczebników w związkach wyrazowych - funkcjonalnie stosuje różne typy liczebników w swoich wypowiedziach	twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia i funkcji różnych typów liczebników
„Prawdziwych przyjaciół poznajemy w biedzie”. Ignacy Krasicki <i>Przyjaciele</i>	- zapisuje tytuły ilustracji w formie równoważników zdań - dostrzega uosobienia w tekście - umiejętnie korzysta ze słownika języka polskiego w celu objaśnienia wskazanego hasła - zna pojęcie <i>morale</i>	- przytacza właściwe fragmenty tekstu - wie, jaką funkcję pełni uosobienie w bajkach - ocenia postępowanie bohaterów - formułuje pouczenie wynikające z utworu	- przekształca wypowiedzi bohaterów na współczesną wersję językową - poprawnie dopasowuje epitety i określenia dotyczące poszczególnych bohaterów - zna pojęcie <i>ironia</i> - uogólnia przesłanie tekstu	- proponuje interpretację głosową kwestii wypowiedzianych przez bohaterów tekstu - wskazuje fragment tekstu o charakterze podsumowania - dostrzega ironiczny charakter epitetu <i>serdeczny</i>	tworzy scenariusz krótkiego filmu inspirowanego bajką Ignacego Krasickiego – oryginalny pod względem treści i stylu

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
			za pomocą przysłówia	formułuje poprawną i bogatą językowo wypowiedź zawierającą opinię na temat przyjaźni	
„Drogę Królewską przemierzamy i przeszkody omijamy”. Trudne formy liczebników	- odróżnia liczebniki proste od złożonych - dostrzega trudności w zakresie odmiany niektórych liczebników	wykorzystuje wiedzę o budowie liczebników złożonych do poprawnego ich zapisu	wykorzystuje wiedzę o odmianie liczebników prostych i złożonych w wypowiedziach ustnych oraz pisemnych	poprawnie odmienia liczebniki wielowyrzowe	poprawnie używa w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych trudnych form liczebników
„I śmiech niekiedy może być nauką”. Ignacy Krasicki <i>Lew pokorny, Szczur i kot, Wół i mrówki, Żółw i mysz, Malarze, Mądry i głupi</i>	- dostrzega komizm w bajkach - wie, że w bajkach zwierzęta uosabiają cechy ludzkie - zna pojęcie <i>kontrast</i> - rozpoznaje bajkę wśród innych tekstów literackich - omawia morał wybranej bajki	- zna pojęcie <i>komizm</i> - określa cechy charakteru bohaterów zwierzęcych w bajkach - wskazuje w bajkach elementy zestawione na zasadzie kontrastu - wskazuje różnice pomiędzy bajką i baśnią	- objaśnia, na czym polega komizm w wybranych bajkach - objaśnia pojęcie <i>alegoria</i> - używa skonstruowanych epitetów w wypowiedzi na temat bajek - wskazuje cechy bajki na przykładzie wybranych utworów Ignacego Krasickiego	- rozpoznaje różne rodzaje komizmu - wskazuje przykłady alegorii w tekstach bajek - objaśnia funkcję kontrastu w bajkach - wyjaśnia, na czym polega dydaktyczny charakter bajek	wyraża opinię na temat wartości przedstawionych w bajkach Ignacego Krasickiego, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska
„Ktoś, kto innych zastępuje, na szacunek	- zna pojęcie <i>zaimek</i> - rozpoznaje niektóre <i>zaimki</i> wśród innych części	wie, że funkcją zaimków jest zastępowanie innych części mowy	rozpoznaje zaimki ze względu na część mowy, którą zastępują	funkcjonalnie stosuje różne typy zaimków w swoich wypowiedziach	twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
zasługuje”. Zaimki i ich znaczenie	mowy	stosuje poprawne formy zaimków odmiennych			dotyczące znaczenia i odmiany różnych grup zaimków oraz zasad ich pisowni
„Tu i ówdzie, siaki, owaki... Enigmatycznie, ale praktycznie”. Trudne formy zaimków	wie, że zaimki osobowe mogą mieć formy krótsze i dłuższe	wykorzystuje wiedzę o sytuacjach, w których należy używać krótszych i dłuższych form zaimków	rozpoznaje zaimki ze względu na funkcję, jaką pełnią	wykorzystuje wiedzę o funkcjach zaimków w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych	poprawnie używa w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych trudnych form zaimków różnych typów
„Nosiła czapla razy kilka...”. Ignacy Krasicki <i>Czapla ryby i rak</i> , <i>Kruk i lis</i>	- odróżnia w tekście informacje ważne od informacji drugorzędnych - podejmuje próby przekształcenia zdań złożonych na pojedyncze oraz zastępowania słów i wyrażen szczegółowych ogólnymi - przy niewielkim wsparciu nauczyciela pisze notatkę	- sporządza plan najważniejszych zdarzeń - przekształca zdania złożone na pojedyncze oraz zastępuje słowa i wyrażenia szczegółowe ogólnymi - redaguje notatkę, korzystając z rad w podręczniku	- wyciąga wnioski na temat przyczyn i skutków zdarzeń w bajce - uogólnia przesłanie bajki za pomocą trafnie dobrane przysłowia - redaguje poprawną językowo i stylistycznie notatkę	- używa ze zrozumieniem słów <i>manipulacja</i> i <i>hipokryzja</i> w wypowiedzi na temat działań głównej bohaterki - wie, jaka jest funkcja stylistyczna przekształceń składniowych i leksykalnych - redaguje zwięzłą, poprawną językowo i stylistycznie notatkę	redaguje bezbłędną językowo oraz formalnie notatkę – oryginalną pod względem treści i stylu
„Gdy złodzieje rozrabiają,	rozpoznaje przymek wśród innych części mowy	- tworzy przymyki złożone - wie, że przymyki wymagają	używa poprawnych wyrażen przymkowych w	poprawnie zapisuje przymyki złożone	twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
detektywi pracę mają”. Przyimki	- rozpoznaje przyimki proste i złożone - wie, jak zbudowane jest wyrażenie przyimkowe	użycia odpowiedniego przypadku rzeczownika rozpoznaje przyimki funkcjonujące tylko w wyrażeniach przyimkowych	celu określenia relacji przestrzennych, czasowych oraz innych zależności odróżnia wyrażenia funkcjonujące jak przyimek od wyrażień w funkcji przysłówka	- poprawnie zapisuje wyrażenia przyimkowe - funkcjonalnie stosuje wyrażenia przyimkowe w swoich wypowiedziach	umiejętności językowe dotyczące znaczenia przyimków, wyrażień przyimkowych oraz ich funkcji
„Dla zdrowia i urody”. Pisownia przyimków i wyrażień przyimkowych	- wyszukuje wyrażenia przyimkowe i przyimki złożone w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach - dostrzega trudności ortograficzne w zakresie łącznej i rozdzielnej pisowni przyimków złożonych i wyrażień przyimkowych - korzysta ze słownika ortograficznego	zna zasady dotyczące łącznej i rozdzielnej pisowni przyimków złożonych i wyrażień przyimkowych i stara się je stosować	stosuje zasady łącznej i rozdzielnej pisowni przyimków złożonych i wyrażień przyimkowych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	poprawnie zapisuje przyimki złożone i wyrażenia przyimkowe w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni łącznej i rozdzielnej przyimków złożonych i wyrażień przyimkowych
„Pomiędzy bajkami i bajkopisarzami”. Spójniki	- zna pojęcie <i>spójnik</i> - rozpoznaje niektóre spójniki wśród innych części mowy	wskazuje spójniki, przed którymi zasadniczo nie stawia się przecinków	objaśnia funkcję spójników w zdaniach pojedynczych i złożonych	funkcjonalnie używa spójników w swoich wypowiedziach	twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
					spójników oraz ich funkcji w zdaniach pojedynczych i złożonych
„Czasami cuda się zdarzają...”. Adam Mickiewicz <i>Powrót taty</i>	- wskazuje analogie między fragmentami tekstu a ich ilustracją - objaśnia czas zdarzeń przywołanych przez jednego z bohaterów - przedstawia bohaterów - wyodrębnia wypowiedzi bohaterów - rozpoznaje typy zdań wypowiedzianych przez bohaterów ballady	- odtwarza główne wydarzenia utworu - dostrzega różnicę między czasem akcji, a czasem przywołanych, wcześniejszych zdarzeń - opisuje zachowanie skonstruowanych postaci - zna pojęcie <i>monolog</i>	- porządkuje wydarzenia według podanego schematu - zna pojęcie <i>retrospekcja</i> - objaśnia przemianę bohatera - nazywa uczucia i emocje eksponowane w wypowiedziach postaci	- charakteryzuje sposób prowadzenia narracji - określa funkcję retrospekcji w omawianym utworze - omawia wartości wyeksponowane w tekście - przestrzega zasad interpunkcji w zapisie cytowanych wypowiedzi	opracowuje scenariusz inscenizacji ballady Adama Mickiewicza – oryginalny pod względem treści i stylu
„Emocji bez liku? Słów poszukaj w słowniku”. Wykrzyknik	- zna pojęcie <i>wykrzyknik</i> jako część mowy - rozpoznaje wykrzykniki w tekście	- uzupełnia wypowiedzi odpowiednimi wykrzyknikami - wie, że wykrzyknik nie wchodzi w związki wyrazowe w zdaniu	- używa wykrzykników w wypowiedziach - rozpoznaje funkcje wykrzykników	- określa funkcje wykrzykników - poprawnie zapisuje wykrzykniki	twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o wykrzyknikach i ich funkcji do budowania wypowiedzi o charakterze artystycznym
„Z pewnością lub z niedowierzaniem.	- zna pojęcie <i>partykuła</i> - rozpoznaje partykuły	uzupełnia wypowiedzi partykułami w określonym	używa partykuł w wypowiedziach	- określa funkcje partykuł - poprawnie zapisuje	twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
Czy to się stanie?" Partykuła	w tekście	celu	rozpoznaje funkcje partykuł	partykuły	o partykułach i ich funkcji do modyfikowania znaczenia wypowiedzi
„Raj utracony”. Juliusz Słowacki <i>W pamiętniku Zofii Bobrowskiej</i>	- czyta uważnie tekst, notatkę biograficzną oraz przypisy - określa uczucia osoby mówiącej - porównuje poetycki obraz ojczyzny z dziełami malarskimi - recytuje tekst wiersza	- wskazuje autora, osobę mówiącą oraz adresatkę wiersza - określa uczucia osoby mówiącej za pomocą wyrazów bliskoznacznych - wskazuje zdrobnienia i określa ich funkcję - recytuje tekst wiersza, podkreślając głosem ważne słowa	- analizuje wiersz, uwzględniając kontekst biograficzny - rozpoznaje środki stylistyczne tworzące obrazy poetyckie - objaśnia, czym dla poety była ojczyzna - artykułuje prawidłowo głoski podczas recytacji - recytuje tekst, podkreślając odpowiednią modulacją nastroj wiersza	- interpretuje prośbę skierowaną do adresatki wiersza na poziomie przenośnym - używa ze zrozumieniem słów <i>nostalgia</i>, <i>idealizacja</i> w odniesieniu do wypowiedzi lirycznej - określa funkcję przypisywaną przyrodzie w wierszu - głosowo interpretuje tekst, stosując odpowiednie tempo i intonację w zależności od treści	- opracowuje projekt organizacyjny wystawy fotograficznej dotyczącej małej ojczyzny - redaguje bezbłędny językowo wpis do pamiętnika – oryginalny pod względem treści i stylu
„Ostatnia bitwa generała”. Juliusz Słowacki <i>Sowiński w okopach Woli</i>	- czyta uważnie tekst, przypisy i zapoznaje się z kontekstem historycznym utworu - przedstawia bohatera	- opowiada o wydarzeniach ukazanych w utworze - opisuje bohatera utworu	- określa temat utworu - opisuje postawę bohatera utworu - przedstawia i uzasadnia swoje zdanie	- opisuje miejsce akcji - ocenia postawę bohatera utworu - objaśnia znaczenie legendy literackiej	- wyjaśnia symboliczne znaczenie obrazów poetyckich - porównuje Leonidasa z generałem Sowińskim

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	utworu		wskazuje użyte w utworze środki językowe	określa funkcję użytych środków językowych	
„Tęsknota za światem utraconym?” Anna Kamieńska <i>Prośba</i>	- czyta tekst poetycki - zapoznaje się z pojęciem <i>hymnu</i> - rozpoznaje modlitewny charakter utworu	- opisuje obrazy poetyckie w utworze - opisuje nastrój wiersza - wymienia cechy hymnu	- określa osobę mówiącą i opisuje jej uczucia - określa, czy tekst jest hymnem i uzasadnia swoje zdanie - zestawia wartości i antywartości	- wskazuje funkcję apostrofy - wyjaśnia znaczenie metafor - przygotowuje chmurę słów inspirowanych wierszem	- interpretuje tekst poetycki, uwzględniając wnioski z analizy utworu - bierze pod uwagę kontekst biograficzny utworu
„Nie wszystko jest identyczne... Nie wszyscy są tacy sami... Nie bójmy się odmienności!”. Pisownia <i>nie</i> z różnymi częściami mowy	- wyszukuje wyrazy z <i>nie</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach - zna zasady pisowni <i>nie</i> z rzeczownikami, czasownikami, przymiotnikami, przysłówkami, liczebnikami i zaimkami, stara się je stosować - korzysta ze słownika ortograficznego	stosuje zasady ortograficzne do poprawnego zapisu <i>nie</i> z różnymi częściami mowy	zapisuje poprawnie większość wyrazów z <i>nie</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z <i>nie</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni <i>nie</i> z różnymi częściami mowy
„Z dłonią w dłoni, z sercem przy	wyszukuje informacje na temat bohaterki wiersza	podaje informacje na temat bohaterki wiersza	wyodrębnia w wierszu obrazy ukazujące świat	opisuje obrazy poetyckie z wiersza i nadaje im tytuły	formułuje refleksje na temat problemu

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
sercu”. Tadeusz Różewicz, <i>Przepaść</i>	• podaje skojarzenia z wyrazem <i>przepaść</i> • określa znaczenie gestu podania ręki • zna pojęcie <i>sytuacja liryczna</i> • rozpoznaje wiersz biały	• dopasowuje pojęcia do dwóch przestrzeni literackich w wierszu • analizuje uczucia przeżywane przez bohaterkę wiersza • wskazuje część wiersza ujawniającą obecność osoby mówiącej • zna cechy wiersza białego	• objaśnia różnice między przestrzeniami w wierszu • przedstawia uczucia przeżywane przez bohaterkę • objaśnia pojęcie <i>sytuacja liryczna</i> w odniesieniu do wiersza Tadeusza Różewicza • analizuje budowę wiersza	• objaśnia znaczenia przenośni poetyckich • przedstawia refleksje na temat problemu poruszanego w utworze • określa wartości istotne dla osoby mówiącej • proponuje interpretację głosową utworu	poruszonego w wierszu w formie swobodnego tekstu – oryginalnego pod względem treści i stylu • objaśnia związki między warstwą formalną i znaczeniową tekstu
Rozdział 3. Małe filozofowanie					
„Co było pierwsze, jajko czy kura?... czyli przygoda z filozofią”. Isaac Bashevis Singer, <i>Dzień, w którym się zgubiłem</i> (fragmenty)	• redaguje ogłoszenie na temat bohatera • zapisuje rozmowę na temat usposobienia i zwyczajów bohatera • wie, czym zajmuje się filozofia	• opowiada o zdarzeniach • wie, że bohaterowie mogą być charakteryzowani bezpośrednio lub pośrednio • wskazuje w tekście pytania o charakterze filozoficznym	• porządkuje relacje na temat bohatera • rozpoznaje cechy bohatera na podstawie charakterystyki pośredniej • formułuje pytania o charakterze filozoficznym	• podsumowuje zdarzenia z tekstu za pomocą właściwego przysłowia • opisuje bohatera, wprowadzając elementy charakterystyki bezpośredniej i pośredniej • formułuje pytania dotyczące znaczenia i sensu twierdzeń filozoficznych	• redaguje bezbłędne językowo ogłoszenie – oryginalne pod względem treści i stylu • przedstawia własne stanowisko w związku z omawianym problemem, formułuje przemyślane, twórcze uwagi
„Czy o tym śniło się	• tworzy różne typy	• wie, że wypowiedzenie	• wykorzystuje wiedzę	• celowo wykorzystuje różne	• świadomie i swobodnie

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
filozofom?”. Powtórzenie wiadomości o wypowiedzeniach	wypowiedzeń • stosuje wypowiedzenia oznajmujące, rozkazujące, pytające w zależności od celu wypowiedzi • odróżnia zdanie od wypowiedzenia bez osobowej formy czasownika	wykrzyknikowe służy podkreśleniu ekspresji wypowiedzi • rozpoznaje równoważniki zdań • odróżnia zdanie pojedyncze od zdania złożonego	o odmianie wyrazów do tworzenia poprawnych wypowiedzeń • wykorzystuje funkcjonalnie równoważniki zdań w swoich wypowiedziach	typy wypowiedzeń dla osiągnięcia zamierzonych efektów • wykorzystuje wiedzę o budowie wypowiedzeń w interpretacji tekstów poetyckich	stosuje wiedzę na temat różnych typów wypowiedzeń w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych
„Bogactwo człowieka mierzy się rzeczami, z których on rezygnuje”. Michel Piquemal, <i>Drogocenna perła</i>	• streszcza historię przedstawioną w tekście • wypowiada swoje zdanie na temat wartości bogactwa	• rozpoznaje i nazywa uczucia bohatera • wskazuje przysłowie oddające sens opowieści • rozpoznaje niektóre cechy przypowieści w omawianym utworze	• rozpoznaje symboliczne znaczenie perły • uzasadnia swoje zdanie na temat bogactwa odpowiednio dobranymi argumentami	• wskazuje przesłanie utworu • omawia cechy przypowieści w odniesieniu do tekstu o perle	• wyraża własny punkt widzenia na temat wartości materialnych i niematerialnych, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska
„Kim był i czym się wślawił? Orzeczenie o tym prawi”. Orzeczenia czasownikowe i imienne	• rozpoznaje w zdaniu orzeczenie • wie, że funkcję orzeczenia w zdaniu pełni najczęściej czasownik w formie osobowej • zna pojęcie <i>orzeczenie czasownikowe</i>	• rozpoznaje orzeczenie czasownikowe w zdaniu • wie, jak zbudowane jest orzeczenie imienne • rozpoznaje orzeczenie imienne w zdaniu	• rozpoznaje orzeczenia utworzone przez wyrazy typu <i>trzeba, można, należy, warto</i> z towarzyszącym im bezokolicznikiem • nazywa części mowy występujące w funkcji	• funkcjonalnie i poprawnie używa orzeczenia czasownikowego, imiennego oraz orzeczenia z wyrazami typu <i>trzeba, można, należy, warto</i> w zdaniu • wykorzystuje wiedzę	• twórczo i swobodnie wykorzystuje wiedzę na temat różnych typów orzeczeń oraz funkcji tych części zdania w wypowiedzeniach

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	zna pojęcie <i>orzeczenie imienne</i>		orzecznika	o różnych typach orzeczeń do tworzenia poprawnych językowo oraz stylistycznie tekstów	
„Do «Czasu Snu», do początku początków”. Jan Parandowski <i>Narodziny świata</i> (fragmenty <i>Mitologii</i>)	- czyta tekst i przypisy - opowiada treść mitu	- wymienia imiona pierwszych bóstw - wyodrębnia etapy powstawania świata - opowiada o powstaniu człowieka	- opowiada o powstaniu świata według mitologii - wyjaśnia znaczenia frazeologizmów pochodzących z mitologii	- opisuje walki bogów i określa ich emocje - używa frazeologizmów mitologicznych w zdaniach odnoszących się do współczesności	- wypowiada się w roli Zeusa - interpretuje mit o czterech wiekach ludzkości
„Na początku było słowo...” Stary Testament <i>Księga Rodzaju</i> (fragment)	- czyta tekst i przypisy - wyszukuje w tekście informacje o poszczególnych etapach stwarzania świata	- nazywa stwarzane kolejno byty - opisuje świat stworzony przez Boga - porównuje mitologiczny i biblijny opis powstawania świata	- opisuje sposób stwarzania świata przez Boga - podaje cechy Boga - wymienia przywileje i obowiązki człowieka - wskazuje różnice między mitologicznym i biblijnym stworzeniem świata	- wyjaśnia symboliczne znaczenie światła i ciemności - objaśnia znaczenie słów: Bóg stworzył człowieka na swój obraz - wskazuje podobieństwa między mitologicznym i biblijnym stworzeniem świata	- wyjaśnia symboliczne znaczenie liczby siedem, korzysta ze słownika symboli - interpretuje znaczenie fresku Michała Anioła <i>Stworzenie Adama</i> i wskazuje jego związek z tekstem biblijnym
„Szczęście do nas przybywa i podmioty	- rozpoznaje w zdaniu podmiot - zna pojęcie <i>podmiot</i>	- zna pojęcie <i>podmiot logiczny</i> - zna pojęcie <i>podmiot</i>	rozpoznaje sytuacje, w których należy użyć podmiotu logicznego	- rozpoznaje różne typy podmiotów w zdaniach - funkcjonalnie i poprawnie	twórczo i swobodnie wykorzystuje wiedzę na temat różnych typów

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
odkrywa”. Rodzaje podmiotów	<i>gramatyczny</i> zna pojęcia <i>podmiot szeregowy</i> i <i>podmiot towarzyszący</i>	<i>domyślny</i> wie, że w funkcji podmiotu występują rzeczowniki oraz inne części mowy w funkcji rzeczownikowe	- rozumie funkcję stylistyczną podmiotu domyślnego - rozpoznaje zdania bezpodmiotowe	używa różnych typów podmiotów w zdaniach	podmiotów oraz funkcji tych części zdania w wypowiedzeniach
„W sprawach najważniejszej wagi”. List oficjalny – rady dla piszących. Dekalog św. Franciszka	- czyta <i>Dekalog św. Franciszka</i> i analizuje jego treść - czyta informacje o św. Franciszku - rozpoznaje oficjalną i nieoficjalną sytuację komunikacyjną - zna budowę i wyznaczniki listu oficjalnego - przy niewielkim wsparciu nauczyciela pisze list oficjalny	- uogólnia treść zapisów kolejnych punktów <i>Dekalogu</i> w formie tytułów - wykorzystuje informacje o postaci świętego Franciszka w analizie dzieła malarskiego - wie, w jakich sytuacjach komunikacyjnych używać języka oficjalnego - zapisuje poprawnie datę dzienną - redaguje list oficjalny, korzystając z rad w podręczniku	- określa odbiorcę słów św. Franciszka - wymienia współczesne osoby kierujące się w życiu filozofią franciszkańską - objasnia pojęcia <i>język oficjalny</i> i <i>język nieoficjalny</i> - analizuje budowę regulaminu - redaguje poprawny formalnie, językowo i stylistycznie list oficjalny	- określa intencję wypowiedzi sformułowanej w formie dekalogu - analizuje współczesną rzeczywistość przez pryzmat filozofii franciszkańskiej - rozpoznaje sformułowania charakterystyczne dla języka oficjalnego - formułuje zasady dotyczące zapisu informacji w punktach - redaguje zwięzły, poprawny językowo i stylistycznie list oficjalny	redaguje bezbłędny językowo oraz formalnie list oficjalny – oryginalny pod względem treści i stylu
„Życie ze szczyptą fantazji”. Pisownia	wyszukuje wyrazy z zakończeniami <i>-i</i>, <i>-ii</i>, <i>-ji</i>	stosuje zasady ortograficzne do	zapisuje poprawnie większość wyrazów	zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy	przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry,

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
zakończeń <i>-i, -ii, -ji</i>	w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach • korzysta ze słownika ortograficznego	poprawnego zapisu wyrazów z zakończeniami <i>-i, -ii, -ji</i>	z zakończeniami <i>-i, -ii, -ji</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	z zakończeniami <i>-i, -ii, -ji</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni zakończeń <i>-i, -ii, -ji</i>
„W sali muzeum piękne trofeum”. Przydawki	• rozpoznaje w zdaniu przydawki wyrażone przymiotnikami • zna funkcję składniową przydawki	• buduje poprawne związki wyrazowe z przydawkami • wie, jakimi częściami mowy może być wyrażona przydawka	• rozpoznaje w zdaniu przydawki wyrażone różnymi częściami mowy • rozumie zależność szyku przydawki i jej znaczenia	• celowo i funkcjonalnie wykorzystuje przydawki w swoich wypowiedziach • funkcjonalnie używa różnorodnych przydawek w opisie dzieła sztuki	• twórczo i swobodnie wykorzystuje wiedzę na temat przydawek oraz funkcji tych części zdania w wypowiedzeniach
„O prawdzie kilka słów prawdy”. Jan Twardowski, <i>Prawda</i>	• wypowiada się na temat tekstu, omawia wrażenia czytelnicze • wskazuje powtarzające się fragmenty wiersza • wie, że prawda jest uniwersalną wartością	• wyodrębnia różne prawdy przywołane w wierszu • określa funkcję powtarzających się słów w wierszu • używa frazeologizmów ze słowem <i>prawda</i>	• wskazuje środki stylistyczne użyte do opisu prawdy • objaśnia metaforyczne porównanie • zna pojęcie <i>anafora</i> • rozważa znaczenie wartości prawdy w stosunkach międzyludzkich	• opisuje różne typy prawdy z wiersza za pomocą bliskoznacznych określeń • wskazuje sytuacje życiowe, które można skomentować słowami z wiersza • objaśnia funkcję anafory w odniesieniu do omawianego tekstu • używa ze zrozumieniem słowa <i>dogmat</i>	• przedstawia własne stanowisko w związku z omawianym problemem, formułuje przemyślane, twórcze uwagi • redaguje bezbłędne językowo opowiadanie – oryginalne pod względem treści i stylu

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Z kim walczyli? Przeciw komu? Przyjrzyj się im po kryjomu”. Dopełnienia	- rozpoznaje w zdaniu dopełnienia wyrażone rzeczownikami - zna funkcję składniową dopełnienia	- buduje poprawne związki wyrazowe z dopełnieniami - wie, jakimi częściami mowy mogą być wyrażone dopełnienia	- rozpoznaje w zdaniu dopełnienia wyrażone różnymi częściami mowy - rozumie zależność między stroną czynną i bierną czasownika a funkcją dopełnienia	- rozpoznaje dopełnienia wyrażone czasownikiem w bezokoliczniku - określa formę dopełnienia w zdaniach twierdzących i przeczących - celowo i funkcjonalnie wykorzystuje dopełnienia w swoich wypowiedziach	twórczo i swobodnie wykorzystuje wiedzę na temat dopełnień oraz funkcji tych części zdania w wypowiedzeniach
„Różne miejsca odwiedzamy i atrakcje przedstawiamy”. Rodzaje okoliczników	- rozpoznaje w zdaniu okoliczniki czasu, miejsca i sposobu - zna funkcję składniową okoliczników	- buduje poprawne związki wyrazowe z okolicznikami - wie, jakimi częściami mowy mogą być wyrażone okoliczniki	- rozpoznaje w zdaniu okoliczniki celu i przyczyny - nazywa części mowy, którymi wyrażone są okoliczniki	funkcjonalnie używa okoliczników różnego typu w swoich wypowiedziach	twórczo i swobodnie wykorzystuje wiedzę na temat różnych typów okoliczników oraz funkcji tych części zdania w wypowiedzeniach
„Teatromania receptą na zdania”. Analiza zdania pojedynczego	- rozpoznaje funkcje składniowe wyrazów użytych w wypowiedzeniach (<i>podmiot, orzeczenie, przydawka, dopełnienie, okolicznik</i>) - przedstawia na wykresie zależności logiczne między	- wskazuje w związkach wyrazowych wyrazy określane i określające - wymienia pytania, na które odpowiadają wyrazy określające	- analizuje związki logiczne między wyrazami, wykorzystując odpowiednie schematy - używa ze zrozumieniem pojęć <i>podmiot, orzeczenie, przydawka, okolicznik, dopełnienie</i> podczas analizy składniowej zdania	- objaśnia związki wyrazowe i strukturę zdania, wykorzystując odpowiednie schematy i notatki graficzne - używa funkcjonalnie nazw wszystkich części zdania podczas jego analizy składniowej	- twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat związków wyrazowych w zdaniu - przedstawia oryginalne wskazówki ułatwiające innym uczniom analizę budowy zdania pojedynczego

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	wyrazami				
„Na ekranie – zdanie”. Zdania podrzędnie złożone	- zna pojęcie <i>zdanie podrzędnie złożone</i> - ze zdań pojedynczych tworzy zdania podrzędnie złożone	- objaśnia pojęcie <i>zdania podrzędnie złożone</i> na przykładach - wymienia pytania, na które odpowiadają zdania podrzędne	stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań składowych w zdaniach podrzędnie złożonych	- poprawnie przekształca zdania pojedyncze na zdania podrzędnie złożone odpowiednio do przyjętego celu - funkcjonalnie tworzy zdania podrzędnie złożone w swoich wypowiedziach	świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat zdań podrzędnie złożonych w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych
„Melomani są wzywani”. Zdania współrzędnie i podrzędnie złożone	- rozpoznaje zdania współrzędnie złożone - zna najczęściej używane spójniki w zdaniach współrzędnie złożonych - rozpoznaje zdania podrzędnie złożone	- zna cztery typy zdań złożonych: łączne, rozłączne, przeciwstawne i wynikowe - odróżnia treści przekazywane przez zdania współrzędnie złożone różnego typu - objaśnia sposób łączenia zdań składowych w zdaniu złożonym	- przedstawia zależności między zdaniami składowymi w zdaniach współrzędnie złożonych, używając wykresów - przedstawia zależności między zdaniami składowymi w zdaniach podrzędnie złożonych, używając wykresów - stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań złożonych różnego typu	- poprawnie przekształca zdania złożone na zdania pojedyncze odpowiednio do przyjętego celu - funkcjonalnie tworzy zdania współrzędnie i podrzędnie złożone różnego typu - zapisuje zdania złożone zgodnie z zasadami interpunkcji	świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat różnych typów zdań złożonych w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych
„Osobę, którą lubił,	zna pojęcie <i>zdanie</i>	objaśnia pojęcie <i>zdanie</i>	tworzy zdania podrzędne	poprawnie przekształca	świadomie i swobodnie

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
poślubił...” Zdanie podrzędne przydawkowe	<i>podrzędne przydawkowe</i> • zapisuje zdanie złożone z podrzędnym przydawkowym	<i>podrzędne przydawkowe</i> na przykładach • wymienia pytania, na które odpowiada zdanie podrzędne przydawkowe	przydawkowe • stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań składowych w zdaniach złożonych z podrzędnym przydawkowym	zdania pojedyncze na zdania podrzędnie złożone z podrzędnym przydawkowym • funkcjonalnie tworzy zdania podrzędne przydawkowe w swoich wypowiedziach	stosuje wiedzę na temat zdań podrzędnie złożonych z podrzędnym przydawkowym w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych
„Co o tym sądzisz? Jakie masz zdanie? Zróbmy wstępne rozpoznanie”. Zdania dopełnieniowe	• zna pojęcie <i>zdanie podrzędne dopełnieniowe</i> • zapisuje zdanie złożone z podrzędnym dopełnieniowym	• objaśnia pojęcie <i>zdanie podrzędne dopełnieniowe</i> na przykładach • wymienia pytania, na które odpowiada zdanie podrzędne dopełnieniowe	• tworzy zdania podrzędne dopełnieniowe • stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań składowych w zdaniach złożonych z podrzędnym dopełnieniowym	• poprawnie przekształca zdania pojedyncze na zdania podrzędnie złożone z podrzędnym dopełnieniowym • funkcjonalnie tworzy zdania podrzędne dopełnieniowe w swoich wypowiedziach	• świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat zdań podrzędnie złożonych z podrzędnym dopełnieniowym w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych
„W odległym świecie wiedzę znajdziecie”. Zdania podrzędne okolicznikowe	• zna pojęcie <i>zdanie podrzędne okolicznikowe</i> • zna rodzaje zdań okolicznikowych • zapisuje zdanie złożone z podrzędnym okolicznikowym	• rozpoznaje rodzaje zdań podrzędnych okolicznikowych • objaśnia pojęcie <i>zdanie podrzędne okolicznikowe</i> na przykładach • wymienia pytania, na	• nazywa rodzaje zdań podrzędnych okolicznikowych • tworzy zdania podrzędne okolicznikowe • stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań	• poprawnie przekształca zdania pojedyncze na zdania podrzędnie złożone z podrzędnym okolicznikowym • funkcjonalnie tworzy różne rodzaje zdań	• świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat zdań podrzędnie złożonych z podrzędnym okolicznikowym w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
		które odpowiadają zdania podrzędne okolicznikowe	składowych w zdaniach złożonych z podrzędnym okolicznikowym	podrzędnych okolicznikowych w swoich wypowiedziach	
„Przysłowie ci podpowie”. Zdanie podrzędne podmiotowe	- zna pojęcie <i>zdanie podrzędne podmiotowe</i> - zapisuje zdanie złożone z podrzędnym podmiotowym	- objaśnia pojęcie <i>zdanie podrzędne podmiotowe</i> na przykładach - wymienia pytania, na które odpowiada zdanie podrzędne podmiotowe	- tworzy zdania podrzędne podmiotowe - stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań składowych w zdaniach złożonych z podrzędnym podmiotowym	- poprawnie przekształca zdania pojedyncze na zdania podrzędnie złożone z podrzędnym podmiotowym - funkcjonalnie tworzy zdania podrzędne podmiotowe w swoich wypowiedziach	świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat zdań podrzędnie złożonych z podrzędnym podmiotowym w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych
„Jest taki, że aż dech zapiera...”, Zdanie podrzędne orzecznikowe	- zna pojęcie <i>zdanie podrzędne orzecznikowe</i> - zapisuje zdanie złożone z podrzędnym orzecznikowym	- objaśnia pojęcie <i>zdanie podrzędne orzecznikowe</i> na przykładach - wymienia pytania, na które odpowiada zdanie podrzędne orzecznikowe	- tworzy zdania podrzędne orzecznikowe - stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań składowych w zdaniach złożonych z podrzędnym orzecznikowym	- poprawnie przekształca zdania pojedyncze na zdania podrzędnie złożone z podrzędnym orzecznikowym - funkcjonalnie tworzy zdania podrzędne orzecznikowe w swoich wypowiedziach	świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat zdań podrzędnie złożonych z podrzędnym orzecznikowym w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„I łaciate, i kudłate, przegowane i skrzydlate...”. Zasady użycia znaków interpunkcyjnych	• stosuje funkcjonalnie kropkę, znak zapytania i wykrzyknik na końcu wypowiedzi • zna zasady dotyczące użycia przecinka w zdaniu pojedynczym oraz złożonym i stara się je stosować • dostrzega trudności w zakresie użycia dwukropka, nawiasu i cudzysłowu • korzysta ze słownika ortograficznego	• stosuje poznane zasady użycia przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym • stara się stosować zasady użycia dwukropka, nawiasu i cudzysłowu	• poprawnie stawia przecinki w zdaniach pojedynczych i złożonych • stosuje zasady użycia dwukropka, nawiasu i cudzysłowu	• poprawnie używa dwukropka, nawiasu i cudzysłowu	• twórczo wykorzystuje w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych wiedzę na temat funkcji znaków interpunkcyjnych na końcu wypowiedzi • twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje w swoich wypowiedziach pisemnych wiedzę na temat różnych funkcji nawiasu, dwukropka i cudzysłowu • twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje w swoich wypowiedziach pisemnych wiedzę na temat użycia przecinków w zdaniach pojedynczych i złożonych
Rozdział 4. Piękno uchwycone					
„Pomiędzy nocą a dniem, pomiędzy jawą a snem”. Jerzy Harasymowicz <i>W marcu nad</i>	• przytacza epitety z wiersza • wyszukuje porównania dotyczące zwierząt	• wymienia elementy krajobrazu z wiersza • wskazuje przenośnie mające charakter	• nadaje tytuły kolejnym zwrotkom wiersza • objaśnia znaczenie przenośni	• wybiera epitety najlepiej oddające istotę opisywanych obiektów • podpisuje ilustracje trafnie	• analizuje tekst na poziomie metaforycznym • funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
<i>ranem</i>	zna pojęcie <i>obraz poetycki</i>	ożywienia określa cechy obrazu poetyckiego	rozumie wpływ środków językowych na charakter obrazu poetyckiego	dobranymi metaforami objaśnia pojęcie <i>obraz poetycki</i> w odniesieniu do omawianego tekstu	temat różnych środków stylistycznych podczas analizy i interpretacji wiersza
„Wkroczyć w językowy świat ze słownikiem za pan brat”. Słownik poprawnej polszczyzny	- samodzielnie korzysta z informacji zawartych w słowniku ortograficznym, słowniku języka polskiego oraz wyrazów bliskoznacznych - zna funkcję słownika poprawnej polszczyzny	- korzysta ze słownika wyrazów obcych - zna budowę słownika poprawnej polszczyzny - wyszukuje hasła w słowniku poprawnej polszczyzny	- korzysta ze słownika poprawnej polszczyzny - wykorzystuje treści słownikowe do wykonania ćwiczeń	korzysta z różnych typów słowników – odpowiednio do potrzeb	sprawnie posługuje się słownikiem poprawnej polszczyzny, korzystając swobodnie ze skrótów, odsyłaczy i innych informacji
„Oryginalne obrazy malarza oryginała”. Bożena Fabiani <i>Moje gawędy o sztuce</i> (fragmenty)	- zaznacza na osi czasu okres życia artysty - nazywa swoje reakcje odbiorcze dotyczące dzieł malarskich - rozpoznaje w tekście zgrubienia - wyszukuje w tekście informacje pozwalające naszkicować postać	- przytacza z tekstu fakty dotyczące życia i twórczości malarza - przedstawia swoją opinię na temat prezentowanych dzieł malarskich - wie, jaka jest funkcja zgrubień - funkcjonalnie przekształca tekst	- określa stanowisko autorki wobec dzieł malarza - wyraża swoje zdanie na temat opinii o dziełach malarza zaprezentowanej w tekście - omawia pojęcie <i>zgrubienie</i>, odwołując się do przykładów z tekstu - dostrzega elementy karykaturalne w dziele malarskim	- wskazuje w tekście wyrazy oceniające - używa ze zrozumieniem wyrazów <i>subiektywny</i>, <i>obiektywny</i>, <i>pejoratywny</i> - przytacza z tekstu słowa wyrażające negatywne emocje	- wyraża opinię na temat dzieła sztuki, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska - objaśnia na podstawie informacji w przypisach funkcje karykatury i groteski - twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje umiejętności językowe oraz wiedzę na

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
					temat różnych form ekspresji słownej
„Do ćwiczenia języka dobra jest fonetyka”. Powtórzenie wiadomości o głoskach i literach	- dzieli wyrazy na głoski i litery - wykorzystuje znajomość alfabetu w praktyce - odróżnia spółgłoski od samogłosek	- rozpoznaje wyrazy dźwiękonaśladowcze - podaje przykłady wyrazów o różnej liczbie liter i głosek - rozpoznaje spółgłoski dźwięczne i bezdźwięczne oraz twarde i miękkie	- prawidłowo oznacza większość głosek miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych w wyrazach użytych w ćwiczeniach - poprawnie zapisuje wyrazy z podanymi grupami samogłosek i spółgłosek	- funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat liter i głosek w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych - wykorzystuje inne formy wyrazu lub wyrazy pokrewne dla uzasadnienia pisowni głosek dźwięcznych	swobodnie i twórczo wykorzystuje posiadaną wiedzę na temat głosek i liter w różnych sytuacjach problemowych
„Czarodzieje pędzla i pióra”. Rady dla opisujących obraz. Paul Cézanne <i>Martwa natura z jabłkami i pomarańczami</i>	- ogląda uważnie reprodukcje obrazów zamieszczone w podręczniku - wie, co przedstawia martwa natura - podaje podstawowe informacje na temat obrazu - przy niewielkim wsparciu nauczyciela redaguje opis obrazu	- wskazuje i nazywa najbardziej widoczne elementy obrazów - wyraża opinię na temat dzieła malarskiego - redaguje opis obrazu, korzystając z rad w podręczniku	- wyszukuje elementy kompozycji nawiązujące do kształtu wybranych brył geometrycznych - używa ze zrozumieniem sformułowań dotyczących techniki malarskiej - redaguje opis obrazu, stosując różnorodne środki językowe	- porównuje elementy obrazu ukazane w technice malarskiej i fotograficznej - formułuje wypowiedź w funkcji perswazyjnej, zachęcającą do zakupu dzieła - redaguje rozbudowany, poprawny kompozycyjnie, językowo i stylistycznie opis obrazu	- redaguje bezbłędny językowo opis krajobrazu – oryginalny pod względem treści i stylu - swobodnie i funkcjonalnie posługuje się w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych różnicowanym słownictwem o funkcji oceniającej

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Słowem malowane”. Maria Pawlikowska-Jasnorzewska <i>Olejne jabłko</i>	- wskazuje w wierszu epitety oddziałujące na zmysł wzroku - określa sytuację liryczną w wierszu - redaguje zaproszenie na wernisaż	- wyszukuje w utworze wyrazy związane tematycznie z malarstwem - określa emocje osoby mówiącej	- określa funkcję uosobień użytych w wierszu - przyporządkowuje różne środki wyrazu do właściwych dziedzin sztuki	- odczytuje znaczenie przenośnych określeń - porównuje dzieło poetyckie z malarskim, wskazuje podobieństwa i różnice	- analizuje tekst na poziomie metaforycznym - funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat różnych środków stylistycznych podczas analizy i interpretacji wiersza - przedstawia w oryginalny sposób różnice między różnymi tekstami kultury
„Miauczy, świszczy i zgrzyta? Na wesoło o tym, co w domu słycać”. Oznaczanie głosek miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych	- wyszukuje wyrazy ze spółgłoskami miękkimi, dźwięcznymi i bezdźwięcznymi w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach - zna zasady oznaczania spółgłosek miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych, stara się je stosować - korzysta ze słownika ortograficznego	stosuje zasady oznaczania spółgłosek miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych	poprawnie oznacza większość głosek miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	poprawnie oznacza wszystkie głoski miękkie, dźwięczne i bezdźwięczne w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie oznaczania głosek miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Dźwięki, brzdęki, komfort maleńki”. Głoski ustne i nosowe	- zna pojęcia <i>głoski ustne</i> i <i>głoski nosowe</i> - podaje przykłady głosek ustnych i nosowych	odróżnia głoski ustne od nosowych	poprawnie zapisuje większość wyrazów zawierających głoski ustne i nosowe	funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat głosek ustnych i nosowych w swoich wypowiedziach	swobodnie i twórczo wykorzystuje posiadaną wiedzę na temat głosek ustnych i nosowych w różnych sytuacjach problemowych
„Sensacje i komplikacje”. Pisownia połączeń wyrazowych <i>en, em, on, om</i>	- wyszukuje wyrazy z połączeniami literowymi <i>en, em, on, om</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach - dostrzega trudności ortograficzne w zakresie pisowni połączeń literowych <i>en, em, on, om</i> - korzysta ze słownika ortograficznego	zna zasady dotyczące pisowni połączeń literowych <i>en, em, on, om</i>, stara się je stosować	stosuje zasady pisowni połączeń literowych <i>en, em, on, om</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	poprawnie zapisuje połączenia literowe <i>en, em, on, om</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni połączeń literowych <i>en, em, on, om</i>
„Impresja na temat wdzięku”. Tadeusz Kuźniak <i>W stroju z mgły</i>	- omawia wrażenia czytelnicze po lekturze wiersza - wskazuje w wierszu nawiązanie do innego utworu poetyckiego - ogląda uważnie	- opisuje sytuację przedstawioną w wierszu - wskazuje obraz, do którego mogą nawiązywać słowa wiersza i uzasadnia swój wybór - wie, na czym polega	- wskazuje środki poetyckie użyte w opisie tancerki - opisuje obraz z punktu widzenia młodego odbiorcy - wyszukuje przerzutnie w tekście	- objaśnia znaczenie metafory - opisuje obraz z punktu widzenia przewodnika muzealnego - przedstawia skojarzenia wywołane środkami	- analizuje tekst na poziomie metaforycznym - funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat różnych środków stylistycznych podczas analizy i interpretacji

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	reprodukcje obrazów Edwarda Degasa • wie, jakie utwory zalicza się do liryki	przerzutnia • opisuje nastrój utworu	• omawia rymy w wierszu, objaśnia, na czym polega ich oryginalność	poetyckimi • określa wpływ przerzutni na rytm utworu	wiersza • wypowiada się na temat tekstu, swobodnie odwołując się do kontekstów kulturowych
„Żyją jak pies z kotem czy gruchają jak gołąbki”. Pisownia zakończeniami -ę, -em, -q, -om	• wyszukuje wyrazy z zakończeniami -ę, -em, -q, -om w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach • korzysta ze słownika ortograficznego	• stosuje zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z zakończeniami -ę, -em, -q, -om	• zapisuje poprawnie większość wyrazów z zakończeniami -ę, -em, -q, -om w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	• zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z zakończeniami -ę, -em, -q, -om w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	• przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni zakończeń -ę, -em, -q, -om
„Mazur z przytupem miał wzięcie, kilka słów o akcencie”. Akcent wyrazowy i zdaniowy	• dzieli wyraz na sylaby • prawidłowo akcentuje wyrazy ze stałym akcentem	• wie, czym jest akcent wyrazowy • określa funkcję akcentu zdaniowego	• prawidłowo akcentuje większość wyrazów • stosuje w wypowiedzi właściwą intonację zdaniową	• prawidłowo akcentuje wyrazy • funkcjonalnie używa akcentu zdaniowego do wyeksponowania znaczeń wypowiedzi	• świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat akcentu wyrazowego i zdaniowego w swoich wypowiedziach ustnych
„Lubię popatrzeć sobie na czas, co gdzieś już pobiegł...”. Joanna Pollakówna <i>Stare</i>	• wskazuje zdjęcie stanowiące najlepszą ilustrację tekstu • wymyśla i zapisuje dialog,	• opisuje okoliczności wypowiedzi osoby mówiącej • określa nastrój bohaterów	• przytacza przerośnięte obrazujące upływ czasu • wyraża opinię na temat fotografii jako dzieła sztuki	• przedstawia refleksje związane z wierszem • dostrzega artystyczną kreację w fotografii	• analizuje tekst na poziomie metaforycznym • funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
<i>fotografie</i>	który mogły prowadzić bohaterki wiersza • zna funkcję pytania retorycznego	wiersza • ustala, czego dotyczą pytania postawione w utworze	• odpowiada na pytania z tekstu • ocenia elementy istotne podczas fotografowania artystycznego	• dostrzega retoryczny charakter pytań z tekstu	temat różnych środków stylistycznych podczas analizy i interpretacji wiersza • wyraża opinię na temat fotografii jako dziedziny sztuki, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska
„Jajko z bajkową niespodzianką”. Andrew Fusek Peters, <i>Agenci na deskorolkach. Nie byle co!</i> (fragment)	• ogląda zdjęcie Jajka Konwaliowego i czyta informacje na temat jego twórcy • wyszukuje w tekście wszystkie rzeczowniki nazywające klejnot • relacjonuje zdarzenia dotyczące kradzieży klejnotu • zna cechy powieści sensacyjnej i kryminalnej	• opisuje Jajko Konwaliowe przedstawione na ilustracji • rozumie, że słowa mogą wyrażać emocjonalny stosunek mówiącego do opisywanych rzeczy, czynności itp. • rozpoznaje bohaterów tekstu na podstawie wyrażen omownych • objaśnia, w jaki sposób oszukano przestępcę	• wykorzystuje w opisie przedmiotu informacje z tekstu • określa, które rzeczowniki z tekstu mają pozytywne, a które negatywne znaczenie • wskazuje informacje pochodzące spoza zamieszczonego fragmentu tekstu • wyraża opinię na temat skuteczności działania bohaterów	• uzasadnia, dlaczego jajko Fabergé uznaje się za dzieło sztuki • rozpoznaje nacechowanie dodatnie i ujemne wyrazów, wskazuje znaczenia neutralne • określa motywy działania wybranych bohaterów • dostrzega i omawia elementy humorystyczne w tekście	• redaguje bezbłędny językowo opis przedmiotu – oryginalny pod względem treści i stylu • twórczo i funkcjonalnie stosuje słownictwo nacechowane emocjonalnie
„Rozbite sejfy,	• wyszukuje wyrazy	• zna zasady dotyczące	• stosuje zasady pisowni	• poprawnie zapisuje	• przedstawia oryginalne

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
skradzione dzieła”. Pisownia przedrostków	zawierające przedrostki w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach • dostrzega trudności ortograficzne w zakresie pisowni przedrostków • korzysta ze słownika ortograficznego	pisowni przedrostków i stara się je stosować	przedrostków w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	przedrostki w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni przedrostków
„Muzyka słowami zagrana”. Adam Mickiewicz Pan Tadeusz – Księga IV (fragmenty)	• czyta tekst i przypisy • wymienia bohaterów • wskazuje słowa pełniące funkcję refrenu • zapoznaje się z pojęciami: <i>instrumentacja głoskowa</i>, <i>wyliczenie</i>	• relacjonuje treść fragmentu • przedstawia Wojskiego • wymienia wyrazy dźwiękonaśladowcze • opisuje instrument Wojskiego	• wyszukuje w tekście potrzebne informacje • charakteryzuje Wojskiego • wskazuje instrumentację głoskową i wyliczenie • wymienia środki językowe służące do opisu gry na rogu	• opisuje sytuację ukazaną we fragmencie • ocenia umiejętności Wojskiego • określa funkcje środków stylistycznych użytych w fragmencie epopei	• wzorcowo prezentuje tekst głosowo, uwzględniając przerzutnie • interpretuje tekst, wykorzystując wnioski z analizy utworu
Rozdział 5. Czas relaksu					
„Pod piracką banderą”. Robert Louis Stevenson, Wyspa skarbów (fragmenty)	• rozpoznaje prawdę i fałsz w wypowiedziach dotyczących treści tekstu • opisuje Wyspę Skarbów • redaguje krótki list w imieniu kapitana statku	• nadaje tytuły wydzielonym częściom tekstu • wyjaśnia, jakie wrażenie wywarła Wyspa Skarbów na bohaterach tekstu • wzbogaca treść listu	• sporządza na podstawie tekstu mapę Wyspy Skarbów • wymyśla ofertę atrakcji turystycznych Wyspy Skarbów	• podaje różne znaczenia słowa <i>skarb</i> • określa oczekiwania bohaterów związane z wizytą na wyspie • opisuje emocje i uczucia	• swobodnie i funkcjonalnie posługuje się związkami frazeologicznymi w opisie emocji bohatera utworu • wykonuje oryginalny pod względem treści plakat

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	• wie, co jest tematem powieści przygodowej • określa typ narratora występującego we fragmencie powieści	o relację z wydarzeń rozgrywających się u brzegów wyspy • identyfikuje utwór jako powieść przygodową	• prezentuje bohatera w formie zapisów na karcie postaci gry komputerowej • wie, czym charakteryzują się utwory zaliczane do epiki	jednego z bohaterów • ocenia akcję utworu i uzasadnia swoje zdanie	odnoszący się do problemu piractwa internetowego • opracowuje prezentację na temat motywu poszukiwania skarbów, cechującą się oryginalnością formy i bogactwem treści
„Wielkie bitwy, zwycięscy dowódcy”. Pisownia przyrostków	• wyszukuje wyrazy zawierające przyrostki w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach • dostrzega trudności ortograficzne w zakresie pisowni przyrostków • korzysta ze słownika ortograficznego	• zna zasady dotyczące pisowni przyrostków i stara się je stosować	• stosuje zasady pisowni przyrostków w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	• poprawnie zapisuje przyrostki w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	• przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni przyrostków
„Ciemna i jasna strona Mocy”. George Lucas, <i>Gwiezdne wojny: część IV – Nowa nadzieja</i>	• czyta fragment powieści, przypisy oraz informacje na temat serii filmów <i>Gwiezdne wojny</i> • prezentuje główną bohaterkę i opowiada	• zna cechy filmu kultowego • rozpoznaje i nazywa cechy charakteru bohaterki tekstu • dostrzega kontrastowe zestawienie postaci	• odtwarza losy Republiki w formie tytułów rozdziałów kroniki • opisuje bohatera reprezentującego siły zła • redaguje notatki prasowe	• objaśnia pojęcie <i>film kultowy</i> w odniesieniu do <i>Gwiezdných wojen</i> • opracowuje tekst informacyjny spełniający funkcję napisów	• twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje swoją wiedzę o sztuce filmowej w wypowiedziach na temat problematyki tekstu i jego bohaterów

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
(fragmenty)	o okolicznościach jej pojmania • wyjaśnia, kim byli rycerze Jedi • wymienia elementy świata przedstawionego pozwalające zaliczyć utwór do gatunku s.f.	w utworze • wie, co obejmuje scena filmowa	na temat katastrofy statku powietrznego • obmyśla ujęcia do sceny bitwy kosmicznej	wstępnych do filmu • określa znaczenie i rolę Czarne go Lorda w przebiegu akcji • wskazuje plan filmowy adekwatny do ukazania fragmentu bitwy	
„Wśród wyrazów gości nie tylko wartości”. Wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne	• rozpoznaje wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne	• dopasowuje do podanych wyrazów oraz związków wyrazowych synonimy i antonimy	• używa wyrazów i określa synonimicznych w różnych sytuacjach komunikacyjnych	• funkcjonalnie stosuje w swoich wypowiedziach synonimy i antonimy	• twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje umiejętności językowe oraz wiedzę na temat podobieństw i różnic znaczeniowych wyrazów
„Na srebrnych ekranach”. Marcin Kalita, <i>Aktorzy leczą ludzkie dusze</i> (fragmenty)	• wykorzystuje notatkę ze strony internetowej do uzyskania informacji o serialu • rozpoznaje komizm w wypowiedziach serialowych bohaterów • czyta wywiad z aktorką telewizyjną • wie, czym jest talk-show	• wie, jakie filmy zaliczane są do kina familijnego • wie, na czym polega i z czego wynika komizm słowny w wypowiedziach postaci filmowych • określa tematykę wywiadu • prezentuje opinię bohaterki wywiadu na temat aktorstwa	• określa tematykę serialu • objaśnia elementy komizmu słownego w wypowiedziach postaci • dostrzega zróżnicowanie pytań występujących w wywiadzie • wyraża własną opinię na temat aktorstwa	• objaśnia pojęcie <i>kino familijne</i> w odniesieniu do serialu <i>Rodzina zastępcza</i> • odtwarza humorystyczne wypowiedzi dialogowe postaci w szerszym kontekście sytuacyjnym • określa cel dziennikarza przeprowadzającego wywiad	• twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje swoją wiedzę na temat przekazów audiowizualnych w wypowiedziach na temat problematyki tekstu

AUTORZY: Ewa Horwath, Grażyna Kiełb, Anita Żegleń

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
				formułuje własne pytania do wywiadu z aktorką	
„Zrobić minę na widok miny”. Wyrazy wieloznaczne	rozpoznaje wyrazy wieloznaczne	podaje różne znaczenia wyrazów wieloznacznych	używa wyrazów wieloznacznych	funkcjonalnie stosuje w swoich wypowiedziach wyrazy wieloznaczne	twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje umiejętności językowe oraz wiedzę na temat wyrazów wieloznacznych
„W oparach absurdu i wyobraźni”. Konstanty Ildefons Gałczyński, <i>Teatrzyk Zielona Gęś</i> (fragmenty)	- przedstawia swoje reakcje odbiorcze związane z lekturą sztuki - podaje imiona postaci - podaje skojarzenia i związki wyrazowe ze słowem <i>osioł</i> - wie, czym jest kabaret	- wskazuje główne wydarzenie w prezentowanej scenie - wskazuje elementy świadczące o funkcji scenicznej tekstu - rozpoznaje cechy przypisane postaci osła w utworze K.I. Gałczyńskiego - zna podstawowe informacje na temat <i>Teatrzyku „Zielona Gęś”</i>	- analizuje fragment wypowiedzi bohatera pod kątem poprawności językowej - przedstawia reakcje bohaterów sztuki - wyciąga wnioski na temat ukształtowania postaci osła w utworze K.I. Gałczyńskiego - wskazuje elementy humorystyczne w sztuce	- analizuje znaczenie imion bohaterów sztuki - objaśnia absurdalność wybranej sceny - wskazuje element satyryczny w sztuce - wyjaśnia wpływ środków językowych na przesłanie utworu	- opracowuje scenariusz inscenizacji sztuki <i>Teatrzyku „Zielona Gęś”</i> – oryginalny pod względem treści i stylu - objaśnia na podstawie informacji w <i>Słowniczku</i> funkcje satyry w utworze K.I. Gałczyńskiego
„W słowach emocji szuka – trudna to	rozpoznaje wyrazy wartościujące pozytywnie	rozpoznaje zdrobnienia i zgrubienia w tekście	zna funkcję zdrobnień, zgrubień oraz innych słów	używa zdrobnień, zgrubień oraz wyrazów	twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje umiejętności

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
sztuka”. Wyrazy nacechowane emocjonalnie	i negatywnie • zna pojęcia <i>zgrubienie</i> i <i>zdrobnienie</i>	• tworzy zdrobnienia i zgrubienia	wartościujących emocjonalnie • podaje wyrazy bliskoznaczne nacechowane emocjonalnie	nacechowanych emocjonalnie odpowiednio do przyjętego celu wypowiedzi	językowe oraz wiedzę na temat różnych form ekspresji słowne
„Kim będziesz i co zrobisz, kiedy kości się potoczą?”. Rady dla dyskutujących. Kazimierz Szumiec, <i>Czworo i kości</i> (fragmenty)	• wskazuje bohaterów realistycznych • rozpoznaje świat realistyczny i fantastyczny w powieści • opowiada o wydarzeniach • czyta rady dla dyskutujących • bierze udział w dyskusji	• określa charakter i rolę wszystkich postaci w powieści • objaśnia sposób zmiany charakteru świata przedstawionego • rozpoznaje gatunek literacki, do którego nawiązuje fabuła przedstawionej gry • rozpoznaje zwroty charakterystyczne dla różnych elementów dyskusji • formułuje poprawnie zbudowane argumenty w dyskusji	• charakteryzuje bohaterkę w formie karty postaci w grze • wykorzystuje informacje o RPG w analizie świata przedstawionego utworu • wskazuje elementy fabuły nawiązujące do literatury fantasy • wyraża opinię na temat RPG • formułuje właściwe kontrargumenty	• sporządza notatkę encyklopedyczną na temat jednej z postaci • odróżnia wydarzenia zaplanowane w grze od spontanicznych • określa rolę bohaterów w rozwoju akcji • posługuje się ze zrozumieniem słowem <i>dezaprobatą</i> • przestrzega wszystkich zasad kultury dyskusji	• przedstawia własne stanowisko w związku z omawianym problemem, formułuje przemyślane, twórcze uwagi • wyraża opinię na temat wartości gier komputerowych, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska